

КОЛОКВИЈУМ ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1

16. новембар 2014.

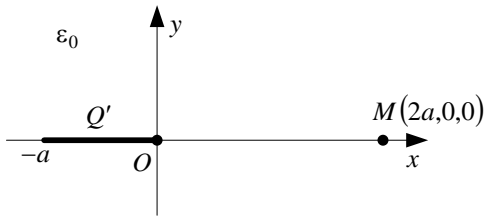
Напомене. Колоквијум траје 150 минута. Није дозвољено напуштање сале 90 минута од почетка колоквијума. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба само овога папира и вежбанке, који се морају заједно предати. Употреба калкулатора није дозвољена. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

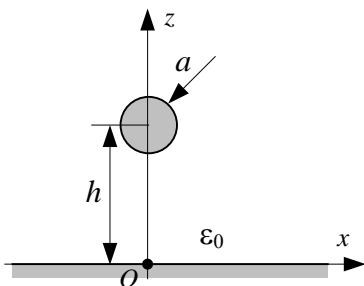
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ						Укупно поена
Група са предавања		Индекс година/број		Презиме и име		
П1	П2	П3	/			
ПИТАЊА				ЗАДАЦИ		
1	2	3	4	1	2	

ПИТАЊА

1. На слици је приказано равномерно наелектрисано влакно коначне дужине, a . Подужна густина наелектрисања влакна је Q' . Средина је вакуум. Одредити потенцијал у тачки $M(2a,0,0)$ у односу на референтну тачку у бесконачности.

2. На слици је приказан попречни пресек вода који сачињавају проводна равна и танак проводник, кружног пресека полупречника a , постављен паралелно тој равни на одстојању $h \gg a$. Средина је ваздух. (а) Одредити подужну капацитивност овог вода. (б) Одредити површинску густину наелектрисања на равни, ако је подужна густина наелектрисања танког проводника Q' .

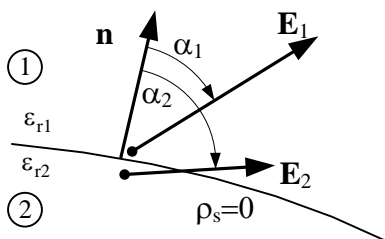

(а)

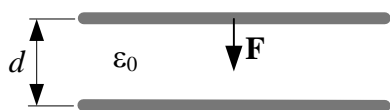
(б)

3. На раздвојној површи два диелектрика, релативних пермитивности $\epsilon_{r1}=2$ и $\epsilon_{r2}=2\sqrt{3}$, вектор електричног поља у првом диелектрику са нормалом на раздвојну површ, $\mathbf{n}$, заклапа угао $\alpha_1=45^\circ$. Површинска густина слободног наелектрисуња на раздвојној површи је $\rho_s=0$. Израчунати (а) угао α_2 који вектор електричног поља у другом диелектрику заклапа са нормалом $\mathbf{n}$, (б) однос тангенцијалних компоненти вектора електричне индукције, $\mathbf{D}$, у првом и другом диелектрику и (в) однос нормалних компоненти вектора електричног поља, $\mathbf{E}$, у првом и другом диелектрику, непосредно уз раздвојну површ.

(а)
(б)
(в)

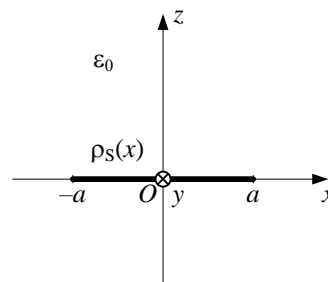
4. Попречни пресек плочастог ваздушног кондензатора приказан је на слици. Електростатичка енергија кондензатора је $W_e=6\text{ nJ}$. Интензитет резултантне електростатичке силе којом доња електрода делује на горњу электроду је $F=2\mu\text{N}$. Занемарујући ивичне ефекте, израчунати растојање између електрода кондензатора, d .

ЗАДАЦИ

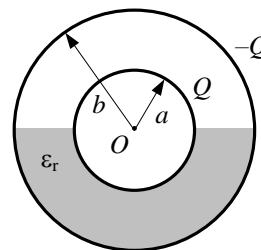
1. (Задатак се ради полазећи од **прве** стране вежбанке.)

Врло дугачка танка равна трака, ширине $2a$, чији је попречни пресек приказан на слици, налази се у ваздуху. Трака је неравномерно наелектрисана наелектрисуњем површинске густине $\rho_s(x)=\rho_{s0}\frac{x^2}{a^2}$, где су $\rho_{s0}>0$ и $a>0$ константе. Одредити вектор електричног поља на z -оси.

2. (Задатак се ради полазећи од **последње** стране вежбанке.)

Сферни кондензатор полупречника унутрашње електроде a и полупречника спољашње електроде b , потпуно је испуњен течним хомогеним диелектриком релативне пермитивности ϵ_r . Кондензатор је оптерећен наелектрисуњем Q па одвојен од извора. Након што кроз рупицу на спољашњој електроди исцури половина течног диелектрика (видети слику), одредити (а) прираштај капацитивности, и (б) прираштај укупне количине везаног наелектрисуња уз површ унутрашње електроде. Сматрати да се приликом истицања течног диелектрика оптерећеност кондензатора не мења.

Питања и задаци ће бити прегледани само уколико се налазе на одговарајућим местима.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА КОЛОКВИЈУМА ИЗ ОСНОВА ЕЛЕКТРОТЕХНИКЕ 1, ОДРЖАНОГ 16. НОВЕМБРА 2014. ГОДИНЕ

ПИТАЊА

1. $V = \frac{Q'}{4\pi\epsilon_0} \ln \frac{3}{2}$. Видети уџбеник „Основи електротехнике, 1. део“, стране 52-53.
2. (а) $C' = \frac{2\pi\epsilon_0}{\ln \frac{2h}{a}}$ и (б) $\rho_s(x) = -\frac{Q'h}{\pi(x^2+h^2)}$, $-\infty < x < +\infty$. Видети уџбеник „Основи електротехнике, 1. део“, стране 112-113.
3. (а) $\alpha_2 = 60^\circ$, (б) $\frac{D_{1t}}{D_{2t}} = \frac{1}{\sqrt{3}}$ и (в) $\frac{E_{1n}}{E_{2n}} = \sqrt{3}$. Видети и уџбеник „Основи електротехнике, 1. део“, страна 137.
4. $d = \frac{W_e}{F} = 3 \text{ mm}$. Видети и уџбеник „Основи електротехнике, 1. део“, стране 153 и 156.

ЗАДАЦИ

1. Вектор електричног поља је $\mathbf{E}(z) = \frac{\rho_{s0}z}{\pi\epsilon_0 a^2} \left(a - z \operatorname{arctg} \frac{a}{z} \right) \mathbf{i}_z$. Видети и задатке 23 и 24 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 1. део.
2. (а) Прираштај капацитивности кондензатора је $\Delta C = -\frac{2\pi\epsilon_0 ab(\epsilon_r - 1)}{b-a}$. (б) Прираштај укупне количине везаног наелектрисања уз површ унутрашње електроде је $\Delta Q_p = \frac{\epsilon_r - 1}{\epsilon_r(\epsilon_r + 1)} Q$. Видети и задатке 168, 170 и 171 из Збирке задатака из Основа електротехнике, 1. део.

- РЕЗУЛТАТИ КОЛОКВИЈУМА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 21. НОВЕМБРА У 21 ЧАС.
- УВИД У ЗАДАТКЕ ЈЕ 22. НОВЕМБРА ОД 17:00 ДО 18:00 ЧАСОВА, У СОБИ 95а.

Са предмета Основи електротехнике